

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöenheten
Camilla Wessberg
018-19 50 31

BESLUT

1 (3)

2006-01-30

Dnr: 511-13821-04

Enligt sändlista

Fastställande av skötselplan för naturreservatet Hargs tallpark i Östhammars kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län fastställer med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, bifogad skötselplan (bilaga 1) för naturreservatet Hargs tallpark i Östhammars kommun.

Redogörelse för ärendet

Beslut om fridlysning av naturminnet i Harg fattades den 25 mars 1955. Enligt naturvårdslagen (1964:822) och miljöbalken (1998:808) motsvarar fridlysningen förordnande om naturreservat. Enligt 3 § förordningen om områdesskydd, ska Länsstyrelsen fastställa en skötselplan för varje naturreservat. Eftersom Hargs tallpark saknade en sådan plan utarbetade Länsstyrelsen ett förslag till skötselplan för reservatet. Förslaget sändes ut på remiss den 22 december 2004. Svar på remissen har inkommit från Skogsvårdsstyrelsen Mälardalen (ingen erinran), Upplandsstiftelsen, Östhammars kyrkliga samfällighet, Hargs bruk AB, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Östhammars kommun (ingen erinran) samt Naturvårdsverket. Länsstyrelsen har tagit del av samtliga skrivelser och framförda synpunkter har beaktats och i huvudsak inarbetats i skötselplanen.

SGU ansåg att en ny skötselplan ska grundas på ett nytt reviderat reservatsbeslut. Länsstyrelsen är medveten om bristerna i det gamla beslutet, men för närvarande saknas resurser för en revidering emedan bildning av nya reservat i helt oskyddade naturområden prioriteras högre.

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet. Se bilaga 3.

I den slutliga handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

beslutande, länsassessor Kerstin Lagerlöf, biträdande länsantikvarie Jan Helmer Gustafsson och naturvårdshandläggare Camilla Wessberg, föredragande.

Yvonne Aldentun
Naturvårdsdirektör

Camilla Wessberg
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Hargs tallpark
2. Resolution om fridlysning från den 25 mars 1955
3. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

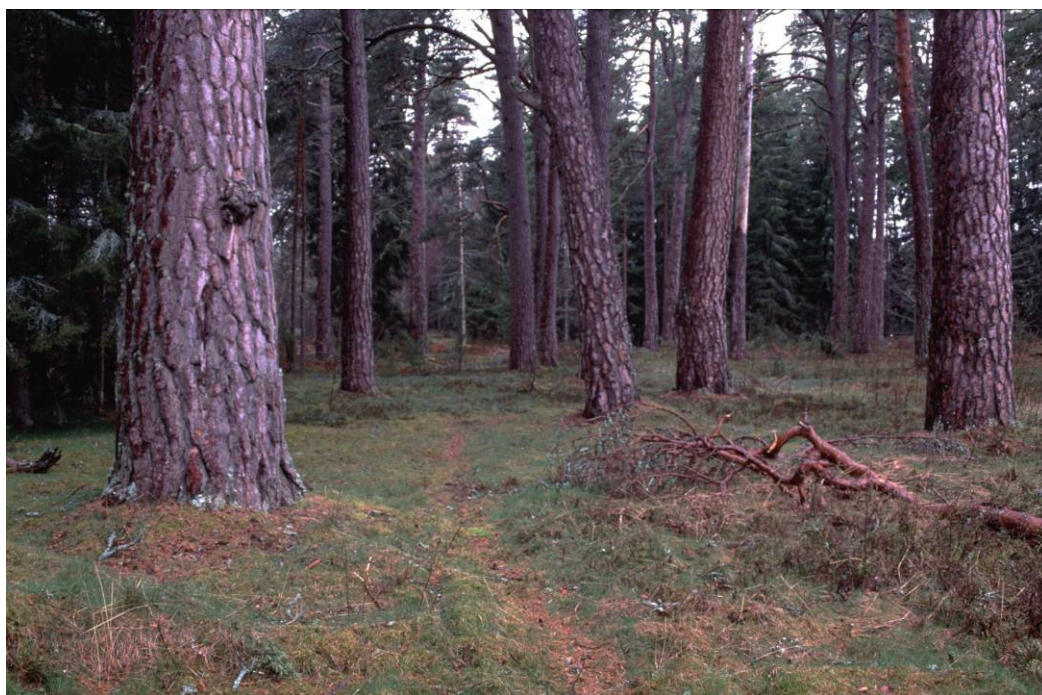
SÄNDLISTA

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Hargs bruk AB, Harg, 742 95 Hargshamn
Östhammars kommun, Box 66, 742 21 Östhammar
Östhammars naturskyddsförening, 742 91 Östhammar
Östhammars kyrkliga samfällighet, Box 51, 742 21 Östhammar
Upplands entomologiska förening, c/o Evolutionsmuséets zoologiska avdelning,
Villavägen 9, 752 36 Uppsala
Naturskyddsföreningen i Uppsala län, Rasbokil, Uppsala
Upplands ornitologiska förening, 756 54 Uppsala
Uppsala svampklubb, 752 40 Uppsala
Evolutionsbiologiskt centrum, Uppsala universitet, Norbyvägen 18D, 752 36
Uppsala
Institutionen för naturvårdsbiologi, SLU, Box 7002, 750 07 Uppsala
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 Uppsala
Skogsstyrelsen Mälardalen, Portalgatan 2B, 754 23 Uppsala
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöavdelningen, Landskapsenheten, Box 5405,

114 84 Stockholm

Kulturmiljöenheten
Näringslivs- och landsbygdsenheten

Skötselplan för naturreservatet Hargs tallpark Östhammars kommun

Nordvästra delen av skötselområde A i naturreservatet Hargs tallpark. Foto: Gillis Aronsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE.....	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL.....	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data	4
Föreskrifter utöver reservatsbeslut.....	5
Naturvärdesbedömning	5
Allmän beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande markanvändning.....	6
Områdets bevarandevärden.....	7
Biologiska värden	7
Geovetenskapliga värden	8
Kulturhistoriska värden.....	9
Prioriterade bevarandevärden	9
Beskrivning av byggnader	9
Intressen för allmänheten	10
Referenser	10
Publicerade skrifter	10
Opublicerade skrifter	10
Kartmaterial	10
Muntliga uppgifter	11
PLANDEL	12
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel.....	12
Vägar.....	15
Byggnader	15
Naturvårdsbränning	15
Bränder.....	16
Faunavård.....	16
REVIDERING OCH EVENTUELL UTVIDGNING AV RESERVATET.....	16
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	16
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	16
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	17
BILAGOR.....	17

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Förslag till ändring av planen ska underställas länsstyrelsen för godkännande och fastställande.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatet framgår inte helt klart i reservatsbeslutet, men troligtvis är syftet att skydda och bevara de gamla tallarna.

Skötseln av naturreservatet ska leda till:

- att ett mycket gammalt skogsbestånd med stora skönhetsvärden bevaras,
- att gamla tallar finns kvar som evighetsträd,
- att gamla, grova tallar står fria och exponeras av solen,
- att förhållandena för reliktböck är optimala

06-01-30

511-13821-04

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets benämning:	Hargs tallpark
Obejksnummer:	03-02-008
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210244
Kommun:	Östhammar
Församling:	Harg
Fastighet:	Delar av Harg 13:1, 17:1, 17:2 och 17:3
Markägare:	Hargs kyrka, Hargs Egendom AB, Hargs församling och enskilda personer
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Uppsala län
Fastighetsanknutna rättigheter:	Enligt Lantmäteriets FastighetsDataSystem (FDS) belastas fastigheten Harg 17:1 med servitut för väg, vattentäkt, ledning för starkström, teleledning, kraftledning, avloppsledning och markinfiltration.
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget längs väg 76, ca 10 km söder om Östhammar, omedelbart norr om Hargs kyrka. Läget framgår av bifogad översiktskarta (bilaga A).
Gräns:	Området har markerats med heldragen linje på bifogad reservatskarta (bilaga B).
Koordinat i rikets system (RT90):	x=6677500 y=1643300
Fastighetskartan (Ekonomisk karta):	128 58 Harg

./A

./B

Skötselplan för
HARGS TALLPARK

06-01-30

511-13821-04

Terrängkartan
(Topografisk karta): 12 I Östhammar NO

Naturgeografisk region: Boreonemoral zon – Östersjökusten med skärgårdar samt Åland (25)

Area: 6,4 ha

Markslag och naturtyper: Talldominerad skog på rullstensås,
äldre än 200 år.....5,0 ha
Barrblandskog på rullstensås, äldre än 140 år ...1,4 ha

Naturtyper enligt
Natura 2000: Barrskogar på eller i anslutning till
rullstensåsar (9060).....6,4 ha

Föreskrifter utöver reservatsbeslut

Hargs tallpark är Natura 2000-område enligt miljöbalken (MB) 7 kap 27 §. Enligt MB 7 kap 28a § ska åtgärder som eventuellt kan skada området anmälas till Länsstyrelsen och tillstånd måste ges från Länsstyrelsen eller annan högre myndighet innan åtgärden får utföras.

Hargs tallpark ingår i ett större område av riksintresse för kulturmiljön (1997) och är därmed skyddat enligt MB 3 kap 6 §. Vidare gäller särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt MB 4 kap 4 §.

Reservatet ingår även i ett större område, som sedan 1/12 1967 omfattas av ett förordnande till skydd för landskapsbilden.

Naturvärdesbedömning

Reservatet har i länets naturvårdsprogram (1987) givits klass II (mycket högt naturvärde). I länsstyrelsens motivering framhölls tallparken, åsens morfologi och landskapsbilden.

Allmän beskrivning

Beslutet från 1955 omfattar ett skogsområde om ca 6,5 ha samt ett antal fristående tallar utanför själva skogsområdet.

Naturreseptatet Hargs tallpark ligger på Börstilåsen. Resseptatet består huvudsakligen av en grov, talldominerad barrskog. I några mindre delar förekommer gran i olika åldrar, som vuxit upp och gjort tallskogen alltmer skuggig. Det finns även inslag av, björk, asp, ek, hassel och sälq. I sydöstra delen mot kyrkan finns ett fuktigare, mer tätvuxet parti där andelen lövträd ökar. Här finns inslag av alm, lönn och asp, samt yngre granskog och en tät undervegetation, vilket ger en avvikande bild jämfört med beståndet i övrigt. I fält- och bottenskikt dominerar bärris och mossor som övergår till gräs och örnbråken på öppnare partier. Något örtrikare mark finns i sydöstra delen. Här finns även ett litet gräsbevuxet område i anslutning till några byggnader. Resseptatet ansluter i norr till ett litet tjärn, Alvsjön.

De fristående tallarna ligger cirka 100 meter väster om det övriga naturreseptatet (vid en fotbollsplan) och omfattar idag tolv grova tallar.

Den nästan pelarsalsliknande karaktären på skogsbeståndet utgör en vacker inramning till Hargs kyrka och kompletterar parkmiljön vid Hargs bruk, som ligger strax intill. Delar av skogsmarken som omger naturreseptatet präglas av äldre barrskog med enstaka gammeltallar. Ett sådant område är skogen intill reseptatets östra del som består av en gles, drygt 100-årig tall- och granskog.

Historisk och nuvarande markanvändning

Åsen har haft stor betydelse för bebyggelse och odling sedan den genom landhöjningen blev synlig. Resseptatet ligger i en förhistorisk odlingsbygd, vilket flera gravfält i omgivningarna vittnar om.

De senaste århundradena har området varit skogbeklätt. Huvudbeståndet (av främst tall) har en genomsnittsålder på cirka 300 år. På Charta öfver NorrHarg Sätessgård från 1741, utgörs hela området av skog. Intill den nuvarande idrottsanläggningen står noterat "Talln.", vilket tyder på att det redan på 1700-talet fanns anmärkningsvärda tallar i området. Det är i detta område som de största tallarna finns idag. Strax söder om dessa tallar, där det idag ligger en fotbollsplan, låg på 1700-talet "Hällbergs vret". På ytterligare tre ställen längs den västra reseptatsgränsen låg olika typer av öppen mark. Denna mark omvandlades efterhand till åkermark och på häradskartan från 1859-63 angränsar de västra delarna av reseptatsområdet mot åkermark eller gårds-/tomtmark. Dessa marker var öppna ända in på 1960-talet, men har därefter dels planterats och dels växt igen. Detta betyder att de gamla tallar som står här och har växt upp under direkt solljus nu hotas av beskuggning. Skogen har säkerligen varit utsatt för betydande kulturpåverkan genom alla tider. Under senare århundraden har närheten till kyrkan och sätessgården (senare Hargs bruk) troligtvis gjort att skogen skattats på både virke och ved och

därmed hållits gles. Bete har förekommit i området. I skogen har det funnits en hage där kyrkobesökarna kunde släppa ut sina hästar under kyrkobesöket. Sannolikt har det funnits en vilja hos ägarna att bevara skogen, vilket gjort att de gamla tallarna har fått stå kvar. På initiativ av dåvarande ägaren xxx xxx, skyddades området genom fridlysning 1955.

Enligt fridlysningsbeslutet skulle "sjuk och oväxtlig" gran huggas bort efter det att beslutet trätt i kraft. Borttagande av dåliga träd och vindfällan har uppenbart förekommit långt senare. Till exempel saknas lågor nästan helt, vilket tyder på att området skötts kontinuerligt. Enstaka döda träd och ett flertal hålträd finns dock.

Under våren 2004 höggs gran bort på slutningen öster om väg 76 och i området mellan väg 76 och idrottsplatsen. Røjning och viss huggning utfördes även öster om väg 76 i den smala skogsremsan mellan vägen och huslängorna.

Reservatet utnyttjas för tippning av trädgårdsavfall, dels i anslutning till huslängorna i väst och dels i anslutning till kyrkan i sydost. I det senare fallet är tippningen omfattande och jord, sten, gamla buskar med mera täcker en stor yta i den sydöstra delen av reservatet.

Inom reservatet finns en del byggnader. Dessa har inte med reservatets skötsel eller funktion att göra. Ett privat garage/förråd, med tillfart finns i sydvästra delen. I sydost ligger flera byggnader vilkas funktion knyts till den kyrkliga verksamheten. Aktiviteterna i och kring dess byggnader påverkar mark och vegetation i de södra delarna av reservatet.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(prioriterade arter är understrukna)

Djur-, växt- och svampliv inom reservatet har inte studerats närmare, men flera intressanta arter, främst knutna till gamla träd och lång skoglig kontinuitet, är kända från området. De äldsta tallarna är mellan 300 och 400 år gamla.

I området finns spår efter den sällsynta reliktboken, rödlistad och klassad som Missgynnad. Reliktbock utvecklas i mycket gamla, levande och solexponerade tallar. Särskilt sådana träd som står fritt ute i det öppna landskapet, längs stränder eller på åsar. Spåren som finns på några exponerade tallar i reservatet kan dock vara mycket gamla och det är inte helt säkert att arten finns kvar i området.

06-01-30

511-13821-04

Skogsduva är en hålbbyggare vars utbredning i stora drag sammanfaller med förekomsten av grova hålträd i anslutning till lämpliga födosöksområden i jordbruksmark. I Sverige har arten minskat med närmare 50 % under perioden 1991-2003, dock med en stabilisering mot slutet av perioden. I Uppland minskade beståndet med ca 83 % från 6000 till 1000 par under perioden 1985-1995. Denna kraftiga minskning har lett till att skogsduvan nu klassas som Missgynnad i den svenska rödlistan. Skogsduvans minskning under 1900-talet beror bland annat på minskad tillgång på lämpliga bohål, på grund av att gamla och ihåliga träd i mycket stor utsträckning försvunnit ur det svenska landskapet.

Svampar som har observerats i området är till exempel tallticka, vintertagging och grovticka. Talltickan växer vanligtvis på träd som är 150 år gamla eller äldre. Vintertaggingen lever på döende och döda tallar. I Europa har den en östlig till sydöstlig utbredning och anses vara sällsynt över hela sitt utbredningsområde. Den är rödlistad, klassad som Missgynnad, och hotas av den minskande tillgången på döende och döda äldre träd. Grovtickan är en marklevande ticka, som när den förekommer i skogslandskapet främst är knuten till naturskogsartad äldre barrskog och påträffas där mest vid tallar som är mer än 200 år.

I de äldre tallarna förekommer talltagel (*Bryoria fremontii*), som annars har en mer nordlig utbredning i landet.

Skyddsvärda arter:

<i>Columba oenas</i>	skogsduva	NT
<i>Nothorhina punctata</i>	reliktböck	NT
<i>Bryoria fremontii</i>	talltagel	
<i>Irpicondon pendulus</i>	vintertagging	NT
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka	s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	s

Teckenförklaring:

s = Signalart enligt Skogsstyrelsen

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2005:

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Missgynnad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Reservatet ligger på Börstilsåsen, som är en av de större rullstensåsarna i Uppsala län och den enda större isälvsavlagringen i den nordöstra delen av länet. Åsens mäktighet varierar vanligen mellan 5 och 17 meter. Inom reservatet har åsens mäktighet uppmätts till 11 meter grovmo-grus. Genom sitt läge inom ett bristområde

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

06-01-30

511-13821-04

för naturgrus har åsen berörts av täktverksamhet i större omfattning än andra uppländska rullstensåsar. De avsnitt av åsen som ännu är relativt orörda utgörs i stort sett av de åssträckor som täcks av bebyggelsen i anslutning till väg 76. Reservatsområdet och dess närmaste omgivning norr om Hargs kyrka, är det största och tydligaste området utan bebyggelse, som återstår längs åssträckan. Dess läge invid väg 76 gör det väl lämpat som demonstrationsobjekt, främst som ett åskådligt exempel på jordlagrens betydelse för uppkomsten av den unika gamla tallskogen.

Kulturhistoriska värden

Området som reservatet ligger i utgör en förhistorisk odlingsbygd, vilket flera gravfält vittnar om. Vid Hargs bruk har järnhantering pågått från 1600-talet till 1920-talet, och omgivningarna är starkt präglade av verksamheten. Området runt Harg hör till Upplands mest välbevarade bruksmiljöer med byggnader från 1700- och 1800-tal och utgör riksintresse för kulturmiljöer.

Ur fornminnesarkivet Östhammar socken:

- raä 55 Torplämning, uppgift om. Plats för ”Talltorpet” enligt tidigare anteckningar. Vid 1994 års inventeringstillfälle kunde en kvadratisk förhöjning, 6 x 6 m, iakttas, vilken möjligen kan ha utgjort en lämning efter torpet.
- raä 56 Fornlämningsliknande lämningar, 40 x 50 m (Ö-V), bestående av minst 5 hög- och stensättningsliknande lämningar, 3-7 m i diameter och 0,2-1,0 m höga, tillkomna genom täktverksamhet.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag	Skog
Naturtyper	Barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar
Strukturer	Gamla grova träd, död ved
Växt- och djursamhällen	Barrskog av torr - frisk ristyp
Arter	reliktbock <i>Nothorhina punctata</i> tallticka <i>Phellinus pini</i> vintertagging <i>Irpicondon pendulus</i>
Friluftsliv	—

Beskrivning av byggnader

Byggnadernas läge framgår av bilaga C.

1. Garage/förråd Gammalt kyrk stall från 1910, relativt nyligen restaurerat med nybyggd tillfart.
2. Ekonomibyggnad Byggd i slutet av 1960-talet.

3. Förråd Två förråd i direkt anslutning till ekonomibyggnaden, byggda i slutet av 1900-talet.
4. Gravkapell Uppfört i slutet av 1900-talet.

Intressen för allmänheten

För besökaren med eget färdmedel är området lättillgängligt. Parkeringsmöjligheter finns främst vid kyrkan. Busshållplats finns vid kyrkan. En liten grusväg går i slinga öster om väg 76 och tangerar reservatet på ett par ställen. Förutom informationstavlor finns inga speciella anordningar för besökare.

Referenser

Publicerade skrifter

- Ehnström, B. 2000: Faktablad: *Nothorhina punctata* – reliktböck. ArtDatabanken, SLU
- Gärdenfors, U. (red.). 2005: Rödlistade arter i Sverige - The 2005 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken., SLU Uppsala.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (objekt 82.108). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1994: Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län (del av objekt 129). Meddelandeserien 1994 nr 13.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1997: Kulturmiljöer i Uppsala län – Områden av riksintresse. Beskrivningar (del av objekt 23 i Östhammar kommun). Meddelandeserien 1997 nr 13.
- Naturvårdsverket. 1997: Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket förlag Stockholm.
- Nordiska ministerrådet. 1984: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Nitare, J. (red.). 2000: Signalarter, Indikatorer på skyddsvärd skog, Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Moberg, R. & Holmåsen, I. 1982: Lavar – En fälthandbok. Interpublishing AB, Stockholm.
- Skogsstyrelsen, Signalarter och rödlistade arter, tillgänglig på <http://www.svo.se/minskog/templates/Page.asp?id=13076>, citerad 8/1 2006.
- Tjernberg, M., Johnsson, K. & Eriksson, D. 1992. Rev. Tjernberg, M. 2005: Faktablad: *Columba oenas* – skogsduva. ArtDatabanken, SLU

Opublicerade skrifter

- Riksantikvarieämbetet. Fornminnesregister – Harg socken.
- Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms och Uppsala län. förslag till skötselplan för naturreservatet Harg, Östhammars kommun, Uppsala län. 1989, dnr: 231-1194-92
- Gillis Aronsson, Förslag till skötselplan Harg, 1999-05-04, dnr 231-3143-99

Kartmaterial

- Charta Beskrifning öfwer NorrHarg Sätessgård med deß underliggiande Dagswärcks Torp uti Föbåkers Härad och Hargs Sockn. Uprätadt 1741., Lantmäterimyndigheten i Uppsala. Akt 13 Harg socken.
- Karta öfver Frösåkers härad uppmätt 1905
- Ekonomiska kartan 128 58 Harg, Ed 2, Jan 1979

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för
HARGS TALLPARK

06-01-30

11 (17)

511-13821-04

Muntliga uppgifter

Gillis Aronsson, Upplandsstiftelsen

Mats Jacobsson, Hargs bruk AB

Ulf Dietrichson, Hargs bruk AB

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA **BESÖKSADRESS:** HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 **TELEFAX:** 018 -19 52 01 **E-POST:** lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 **ORGANISATIONSNUMMER:** 202100-2254 (VAT SE202100225401)

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Planen omfattar tre skötselområden, varav det ena utgörs av de fristående tallarna vid fotbollsplanen. För avgränsning av områdena se skötselområdeskarta (bilaga C).

Skötselområde A: Tallskog 5,0 ha

Beskrivning: Gammal till mycket gammal, mestadels gles, tallskog. Inslag av gran förekommer, men mest som unga till medelåldriga träd. Dessutom finns underväxt av björk, asp, ek, sälg och hassel. Föryngringen av tall är mycket dålig och förekommer endast på spridda, öppna ytor. Större delen av området gallrades 2004, då gran högs bort. I västra delen av området börjar en del träd som växt upp ljust att beskuggas av yngre skogsbestånd utanför reervatet. Tippar för trädgårdsavfall finns dels i anslutning till huslängorna i väster, dels i anslutning till kyrkan. Vid kyrkan har en omfattande tippning orsakat en höjning av marknivån upp till 1,5 meter över ursprunglig nivå.

Bevarandemål: Mycket gammal tallskog. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar (9060) uppgår till 5 ha.
- Skogen är i genomsnitt över 200 år, gles, luckig och så gott som fri från gran och tät undervegetation.
- Gamla tallar står fritt och solexponerat i gynnsamt läge för värmeälskande insekter.
- Under förutsättning att reliktbock finns kvar i området, ska antalet träd med reliktbock vara stabilt eller ökande.
- Stående och liggande död ved uppgår till den mängd som genereras naturligt.
- Tall självföryngras.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Utredning av möjligheterna till bete.

Restaureringar: Riset plockas bort i de partier som gallrats 2004. De partier som inte gallrats på senare tid (norra delarna och sydöstra delen närmast kyrkan) huggs igenom för att skapa en gles och luckig tallskog. Hugg bort så gott som all ung till medelåldrig gran. Røj bort underväxt och sly av triviala lövträd såsom björk,

asp och rönn. Enstaka lövträd kan dock sparas, t ex ek. Enbuskar sparas och unga tallar, som inte kommer att beskugga gamla solexponerade tallar, ska gynnas. Stående och liggande död ved som genererats naturligt lämnas på växtplatsen. Ved och ris från avverkade träd avlägsnas.

Samtliga äldre tallar, även döende och döda, lämnas som evighetsträd med undantag för farliga träd som riskerar att falla över stora vägen eller över hus och byggnader. Dessa träd kan avverkas, men avsågade stamdelar och grenar placeras intill växtplatsen inom reservatet.

All tippning av trädgårdsavfall m m ska upphöra och marken bör återställas till ursprunglig nivå. All matjord ska då avlägsnas så att ursprungligt jordlager blottas (minerlajord).

Löpande: Röjning av sly. Bete om möjlighet och betesdjur finns.

Skötselområde B: Barrblandskog 1,4 ha

Beskrivning: Gammal till mycket gammal barrskog med tall och gran. I det södra delområdet står ett gammalt och rostigt cykelställ med tak av rostig korrugerad plåt. Två grushögar är upplagda mitt emot kyrkogårdsmuren. Trädgårdsavfall tippas i området.

Bevarandemål: Mycket gammal barrblandskog. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Arealen barrskogar på eller i anslutning till rullstensåsar (1960) uppgår till 1,4 ha.
- Huvudbeståndet består av tall och gran över 200 år, med en flerskiktad undervegetation av blandade trädslag.
- Stående och liggande död ved uppgår till den mängd som genereras naturligt.
- Brynet i den sydöstra delen hålls glest och varierat med inslag av lövträd och buskar.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Utredning av möjligheterna till bete.

Restaurering: Ta bort det gamla cykelstället och grushögarna. All tippning av trädgårdsavfall m m ska upphöra och marken bör återställas till ursprunglig nivå. All matjord ska då avlägsnas så att ursprungligt jordlager blottas (minerlajord).

Löpande: Rójning i brynet mot sydost. Gynna särskilt ädla lövträd. Stående och liggande död ved som genererats naturligt lämnas på växtplatsen. Farliga träd som riskerar att falla över tomtmark i sydöstra delen får avverkas, men avsågade stamdalar och grenar placeras intill växtplatsen inom reservatet. Träd som fallit över den gamla körvägen upparbetas, men även här lämnas avsågade stamdalar och grenar kvar på växtplatsen inom reservatet. Bete om möjlighet och betesdjur finns. I övrigt får skogen utvecklas fritt.

Skötselområde C: Tallarna utanför skogsområdet

Beskrivning: I det ursprungliga beslutet nämndes nio tallar och idag finns troligen sju av dessa kvar. Det är något oklart vilka tallar utanför skogsområdet som ingår i beslutet, men tolv mycket gamla tallar står intill idrottsplatsen. Spår efter reliktböck finns på några av stammarna.

Bevarandemål: Evighetsträd. Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- De gamla tallarna står fritt och solexponerat i gynnsamt läge för värmeälskande insekter.
- Under förutsättning att reliktböck finns kvar i området, ska antalet träd med reliktböck ska vara stabilt eller ökande.

Skötselåtgärder: Löpande: Samtliga tallar lämnas som evighetsträd, helst även som döda, stående träd. Träd och buskar som skuggar tallstammarna röjs bort. Farliga träd kan avverkas, men avsågade stamdalar och grenar placeras intill växtplatsen.

Skötselområde D: Friluftsliv

Beskrivning: Friluftsliv är inte ett prioriterat syfte med reservatet. Reservatet tål en hög besöksfrekvens, men har troligtvis relativt få besökare. Den hårt trafikerade väg 76 som delar reservatet inverkar negativt på naturupplevelsen.

- Fyra små och delvis inaktuella informationsskyltar finns uppsatta (bilaga C).
- Märkningen av tallarna i område C är dålig.
- De målade gränsmarkeringarna är tydliga, men i sydöst stämmer inte den utmärkta gränsen med beslutet. Rågångar saknas.

06-01-30

511-13821-04

Bevarandemål:

- Markeringen av tallarna i område C ska vara tydlig.
- Fem väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av reservatet ska finnas.
- Gränsmarkeringarna ska följa svensk standard, SIS 03 15 22.
- Reservatet ska vara i god ordning och välstädat med avseende på skräp och avfall.

Skötselåtgärder: Restaurering:

- Märk upp samtliga träd som ingår i beslutet. Avlägsna gamla spikar och skyltresten.
- Byt ut de fyra gamla informationsskyltarna. Den östligaste skylten flyttas något söderut till vändplanen vid reservatets sydöstra spets. En ny skylt placeras i väster invid huslängorna.
- Målning av nya gränsmarkeringar i den sydöstra delen, men avvakta med röjning av rågångar inför en eventuell utvidgning av reservatet.

Löpande:

- Renhållning
- Tillsyn

Vägar

Inom och gränsande till reservatet finns ett flertal vägar utöver väg 76. Samtliga är grusvägar och har en funktion av bruksvägar för boende och den kyrkliga verksamheten. Skötseln av vägar regleras inte i reservatsbeslutet, men en övergripande riktlinje bör vara att större förändringar, upprustning och nydragningar ska ske utan att hydrologin förändras och på ett sätt som minimerar skador på rotsystem och stående träd.

Byggnader

Byggnaderna berörs inte av reservatsbeslutet. Den kulturhistoriska betydelsen innebär att skötsel, om- och tillbyggnader regleras av andra förordningar. Flera byggnader har tillkommit i den södra delen sedan reservatet bildades. Vid eventuella framtida tillståndsprövningar bör man ta bättre hänsyn till naturreservatets status och dess syfte att skydda och bevara de gamla tallarna.

Naturvårdsbränning

Kontrollerad bränning kan utföras för att gynna arter som är beroende av brand. Området delas då lämpligen upp i mindre delar som bränns successivt, så att ett delområde kan brännas omkring vart tionde år.

Bränder

Spontan uppkomna bränder ska släckas. De långsiktiga målen inom respektive skötselområde bibehålls. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för säkerheten i området.

Faunavård

Inom reservatet får jakt bedrivas i enlighet med gällande jaktlagstiftning.

REVIDERING OCH EVENTUELL UTVIDGNING AV RESERVATET

Reservatsbeslutet från 1955 bör revideras för att stärka skyddet av skogsmarken och för att anpassas till Natura 2000. Vid en revidering bör även gränsdragningen ses över. Gammal skyddsvärd skog finns både öster och väster om reservatet och området har ett stort geovetenskapligt skyddsvärde.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör helst ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen och så att status före och efter utförda skötselåtgärder dokumenteras.

En heltäckande fotodokumentation bör göras av reservatet under 2006, för att underlätta uppföljning av såväl skötselåtgärder som mer långsamma förändringar (succession).

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs varje år för:

- Renhållning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart femte år för:

- Informationsskyltar och gränsmarkeringar
- Sly

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart tionde år för:

- Reliktbock
- Vegetationsstruktur (luckig skog, gamla träd, bryn etc)

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål görs vart 20:e år för:

- Utbredning av naturtyper
- Död ved

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Fotodokumentation	1	2006	Alla	Skötselanslag
Avverkning av gran	1	2006-2008	Del av A	Skötselanslag
Nya informationsskyltar	1	2006	D	Skötselanslag
Slyröjning	1	Vid behov	A, B, C	Skötselanslag
Tillsyn	1	Kontinuerlig	Alla	Skötselanslag
Renhållning	1	Kontinuerligt	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Varje, vart 5:e, 10:e och 20:e år enligt ovan.	Alla	Skötselanslag
Betesutredning	2	2006		
Rensning av ris	2	2006	A	Skötselanslag
Borttagande av grushögar	2	2006	A	
Borttagande av cykelställ	2	2006	B	
Återställande av mark vid fd tippor	2	2006	A, B	
Gränsmarkeringar	2	2006	D	Skötselanslag

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1:100 000
B. Reservatskarta, skala 1:4 000
C. Skötselområdeskarta, skala 1:2 500

Bilaga A. Översiktskarta

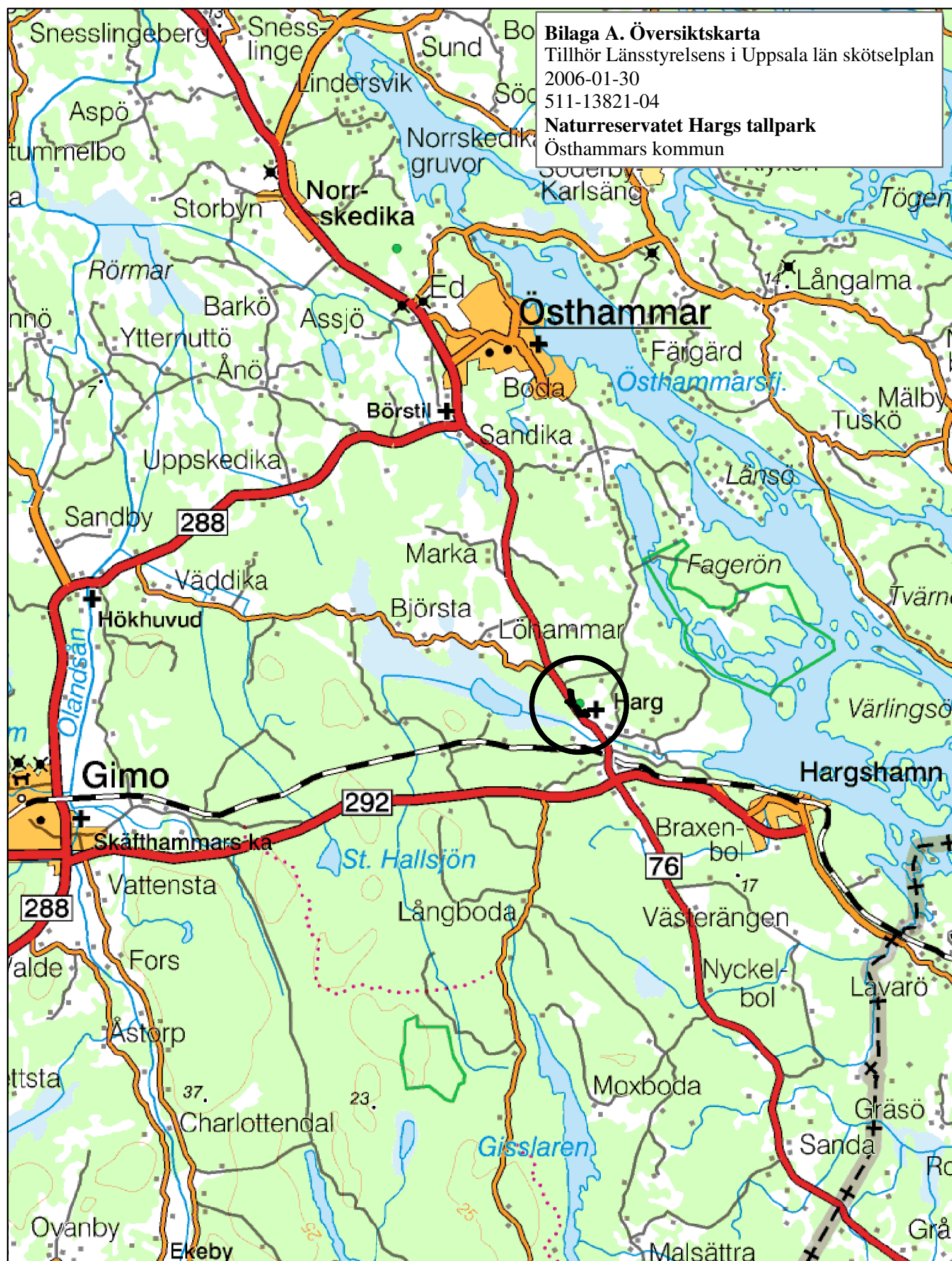
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län skötselplan

2006-01-30

511-13821-04

Naturreseptat Hargs tallpark

Östhammars kommun

0 1 2 4 6
kilometer
skala 1:100 000

Naturreseptat Hargs tallpark

Visar reservatets position

Bilaga B. Reservatskarta

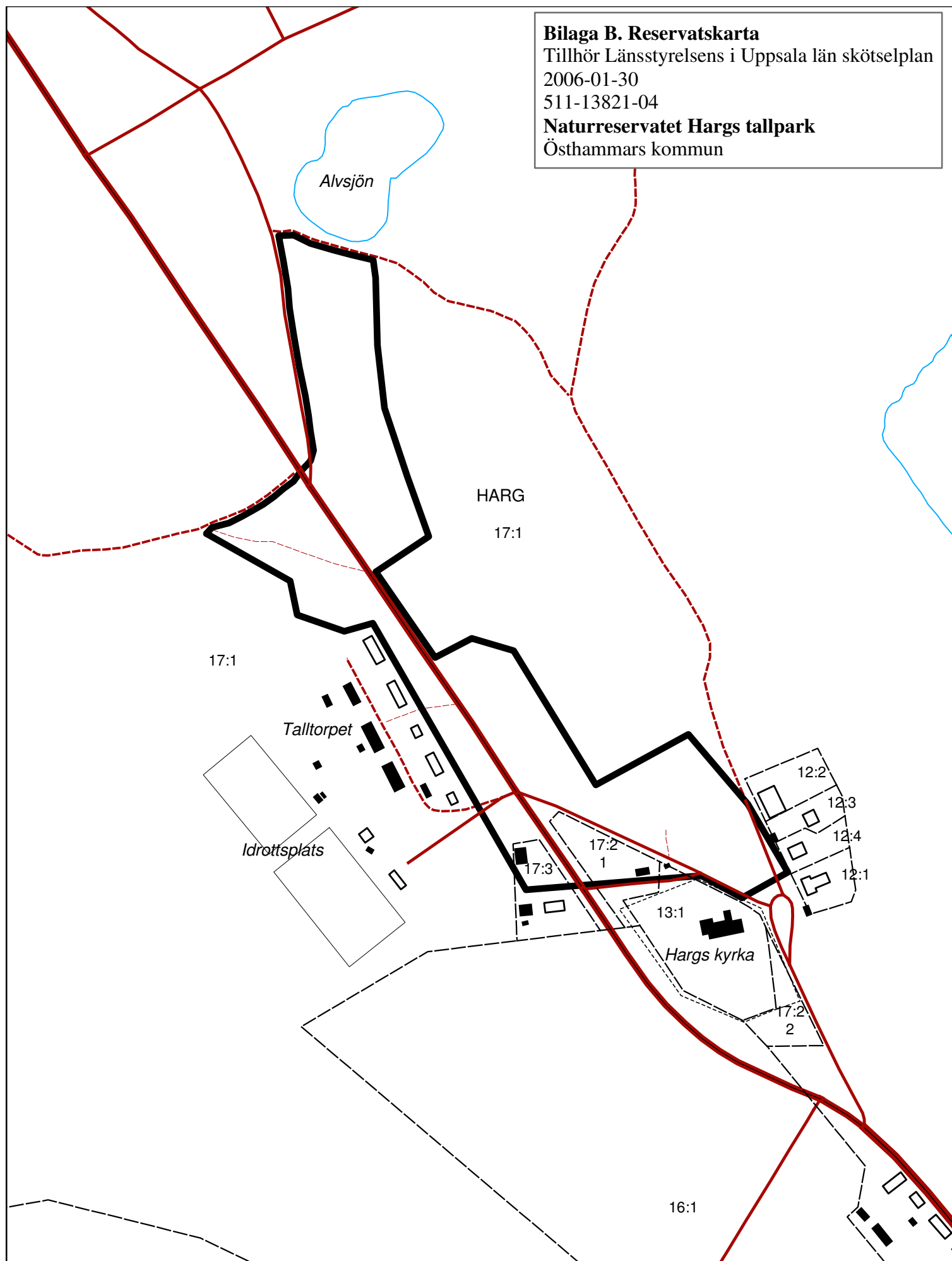
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län skötselplan

2006-01-30

511-13821-04

Naturreservatet Hargs tallpark

Östhammars kommun

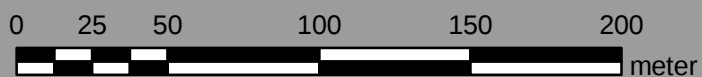
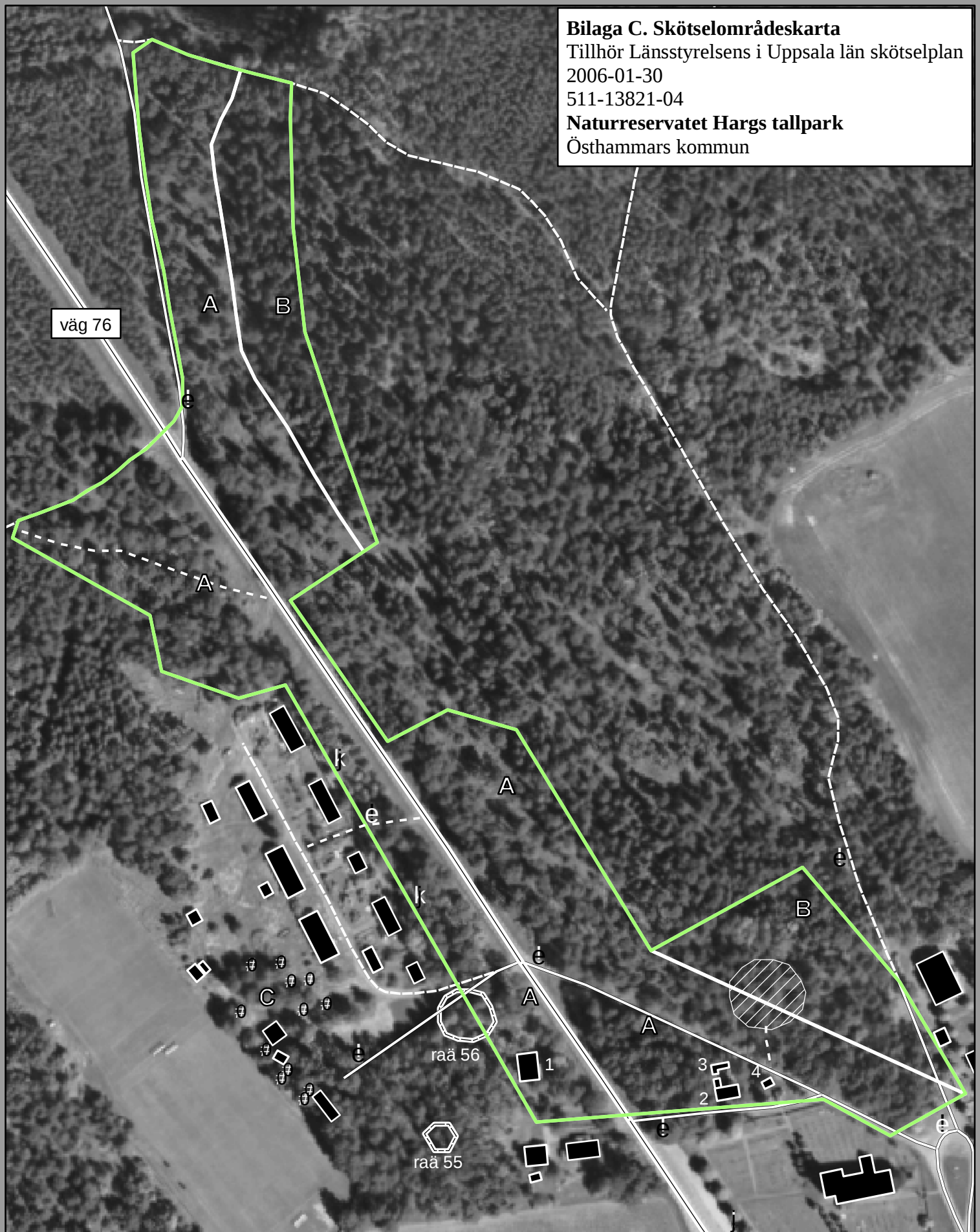
0 50 100 200 300 400 meter

skala 1:4000

 Reservatsgräns

Östhammars kommun

skala 1:2500

	Reservatsgräns		Parkering
	Skötselområdesgräns		Tipp
	Mycket gammal tall		Mindre tipp
	Informationsskylt		Kulturlämning
	Föreslagen informationsskylt		Byggnad